

1 במאמר שלפנינו תחבאר עניינה של מצות נתינת 'מחצית-השקל' (שקל השלם
 2 הוא "עשרים גרה", ומחציתו - עשר גרה), כפי שמחבטאת בעבודת האדם:
 3 המשכת האמונה בפנימיות על-ידי משה רבנו, שעל ידי המשכה זו עובד
 4 האדם עבודתו ככל עשר כוחות נפשו ('עשר גרה') אותם 'נותן', ובזכות זאת
 5 מקבל האדם מלמעלה כוח לעבוד את
 6 ה' באופן געלה יותר ('עשר כוחות'
 7 מלמעלה) ונעשה 'שקל' שלם -
 8 "עשרים גרה השקל".

בס"ד. שבת פרשת תשא, שושן פורים קטן, ה'תשי"ז
(הנחה בלתי מוגה)

9 בתחילת פרשת תשא, נאמר הציווי
 10 למשה רבנו, למנות את בני-ישראל
 11 ('תשא' - תמנה) על-ידי שכל אחד
 12 יתרום מטבע של מחצית השקל נדבה
 13 למשכן, וכאשר ימנו מספר המטבעות
 14 ידעו מניינם של בני-ישראל; כי
 15 תשא את ראש בני ישראל
 16 לפקודיהם [=למספרם] גו' זה
 17 יתנו גו' מחצית השקל וגו'.¹
 18 ומבאר כ"ק אדמו"ר
 19 (מהורש"ב) נשמתו-עין
 20 במאמר 'דבור המתחיל' זה
 21 משנת תרע"ט,² שיש
 22 להקדים תחלה הידוע שמשה
 23 נקרא רעיא מהימנא³ [=רועה
 24 נאמן], שרועה ומפרנס נשמות
 25 ישראל לחזק אותם באמונתם
 26 בה' כמו רועה המוליך את צאנו
 27 למקום מרעה טוב, כן משה מחזק את
 28 האמונה (הנמצאת אצל כל בני ישראל
 29 'מאמינים בני מאמינים'), ומבאר
 30 בארפה שענין האמונה צריך
 31 להיות לא רק בבחינת ממלא
 32 כל עלמין, אלא גם בבחינת
 33 סובב כל עלמין, וגם בבחינת
 34 עצמות אור אין סוף
 35 שלמעלה מבחינת סובב כל
 36 עלמין וממלא כל עלמין -
 37 בכללות ישנן ג' מדרגות בהשגת גדולת
 38 ה': ממלא-כל-עלמין - אור האלוקי
 39 היורד להחיות הנבראים ומתמצצם לפי
 40 ערך הנבראים. כמו הנשמה הנמצאת בתוך הגוף ומח' אותו (נקרא 'ממלא',
 41 כדברי חז"ל: "מה הנפש ממלאה את הגוף כך הקדוש-ברוך-הוא מלא את
 42 העולם"). סובב כל עלמין - אור האלוקי הבלתי מוגבל שאינו מתמצצם לפי

43 ערך הנבראים, אך מאיר ומח' אותם באופן 'מקיף' ('סובב'). עצמותו ומהותו
 44 יתכן - הקדוש-ברוך-הוא בכבודו ובעצמו, המתנשא לגמרי מגדר עולמות
 45 ונבראים. 'האמונה' של יהודי היא בכל דרגות אלו (לא רק ש'ה' הוא הבורא
 46 ומח' את העולם, אלא שהוא מרומם לגמרי מכל העולמות והנבראים),
 47 ועל-זה נאמר⁴ ורעה אמונה,
 48 דהינו שצריכים לרעות את
 49 האמונה, להמשיכה
 50 בפנימיות (שהרי ישנו אופן שהאדם
 51 מאמין, ונשאר האמונה אצלו באופן
 52 'מקיף'. כמו הדוגמא הנמצאת בגמרא:
 53 "גנבא אפום מחתרתא ורחמנא קריא"
 54 [=גנב על פתח המחתרת (שחופר)
 55 קורא לה. שיעזור לו להצליח
 56 בגניבתו] למרות שברגע זה עושה
 57 מעשה הנוגד לאמונה. סיבת הדבר היא
 58 מפני שהאמונה נמצאת אצלו באופן
 59 'מקיף' ואינה גורמת לו לשנות דרכיו.
 60 עניינו של ה'רעיא מהימנא' הוא לחזק
 61 את האמונה שתאיר בפנימיות עד
 62 שהאדם יתנהג בהתאם לאמונה. וכן
 63 מבאר כ"ק מורי וחמי
 64 אדמו"ר במאמר 'דבור
 65 המתחיל' וקבל היהודים
 66 דפורים קטן שנת תרפ"ז,⁵
 67 שהוא מיסד על 'דבור
 68 המתחיל' כי תשא תרע"ט
 69 הנ"ל (אלא שב'דבור
 70 המתחיל' וקבל היהודים לא
 71 נתבאר הפסוק כי תשא).
 72 ומבאר בהמאמר⁶, שהמשכה
 73 זו שעל-ידי משה שהאמונה
 74 תהיה נמשכת בפנימיות, הוא
 75 ענין מחצית השקל בשקל
 76 הקדש - במאמר (משנת תרע"ט)
 77 מבאר שהכח של משה להמשיך
 78 האמונה בפנימיות, מגיע מדרגת
 79 'קדש', המשכה ממקום גבוה ביותר
 80 שרק ממקום זה ניתן הכוח להחזיר
 81 האמונה בפנימיות. וכן יובן מה
 82 שכתוב כי תשא וגו', שפאשר האמונה נמשכת בפנימיות
 83 (תשא את ראש בני ישראל - 'תשא' מתפרש גם מלשון 'הרמה',
 84 משה מגביה ומרומם את ראש בני-ישראל), אפי' האמונה פועלת על האדם

1 ריש פרשתנו (תשא ל, יב"ג). 2 סה"מ עטר"ת ע' רסז. 3 ראה שמו"ר פ"ב, ד. וראה זח"ב כא, א. 4 תהלים לז, ג.
 5 ס"ד ואילך (סה"מ תרפ"ז ע' קיג ואילך). 6 ראה סה"מ עטר"ת ע' ערה.

ביאור בדרך אפשר

1 באופן מעשי עד שקללות ההנהגה במחשבה דבור ומעשה היא
 2 כדכ"ע (=כראו), ועל-ידייה מתבטלים גם כל הענינים
 3 הבלתי-רצויים, שנהו אומרו "כי תשא את ראש בני-ישראל
 4 לפקודיהם", לשון חסרון, כמו שאמר יהונתן לדוד, כאשר יחסר
 5 מושבו ולא יגיע לסעודה בבית שאול
 6 המלך: ונפקדת פי יפקד
 7 מושבך⁷, היינו, שעל-ידי
 8 המשכת האמונה בפנימיות
 9 מתבטלים הענינים הבלתי-
 10 רצויים - ימלאו ה"לפקודיהם", כל
 11 החסרונות. ועל-דרך מה
 12 שכתוב⁸ מצרף לפסוף וכור
 13 לזהב ואיש לפי מהללו,⁷
 14 דכמו-המצרף וכור שמנקה
 15 הזהב והכסף מפל סיג
 16 ופסלת, בן איש לפי מהללו,⁹
 17 לפי אפן ההלול שלו בתפלה
 18 בן הוא הברור והזכוף להסיר
 19 מעצמו כל הסיגים, גם
 20 הסיגים היותר דקים כו' -
 21 בזמן התפלה כאשר מתבוננים בגדולת
 22 ה' "מה רבו מעשיך ה'" וכו' פועלים
 23 בזה המשכת האמונה בפנימיות,
 24 הגורמת לאדם להשתנות במחשבה
 25 דיבור ומעשה, כנ"ל, ועיי' ממילא
 26 מתנקים כל החסרונות (גם החסרונות
 27 ה"דקים" שבדרך-כלל אין האדם שת
 28 לכו אליהם). ונהו שאומרים
 29 בתפלה 'שמונה עשרה' סלח
 30 לנו אבינו פי הטאנו ומדוע
 31 מבקשים "סלח לנו" רק בתפילת
 32 'שמונה עשרה' כאשר האדם עומד
 33 במצב נעלה ומרום, (אחרי הקדמת
 34 פסוקי דזמרה וקריאת שמע
 35 וברכותיהם), ואין אומרים זאת קודם
 36 התפלה? פי דקא לאתר עבודת
 37 ההכנה לפסוקי דזמרה
 38 ופסוקי דזמרה וברכות
 39 קריאת-שמע וקריאת-שמע
 40 וג' ברכות ראשונות ד'שמונה עשרה'
 41 עשרה', אזי מרגישים שגם
 42 דקות הפסלת הוא ענין בלתי
 43 רצוי, ומסירים אותו כו' -
 44 קודם התפלה אין אדם רואה חסרונות עצמו, כמו שנאמר "דרך איש ישר

ביאור בדרך אפשר

45 בעיניו", במיוחד אדם הנמצא במצב ראוי כאשר מקיים תורה ומצוות אינו שם
 46 לב לחסרונות הדקים שבו, אך כאשר מגיע לתפלת שמונה-עשרה 'תופס' עצמו
 47 ישיש בו עדיין רע ומתחרט על כך. ועל-דרך-זה יוכן בענין פי תשא
 48 גו' לפקודיהם, שפאשר ענין האמונה מאיר בפנימיות, אזי
 49 נרגשים גם הענינים שפדקות
 50 דקות, ועל-ידייה נעשה
 51 החסרון (לפקודיהם) דכל
 52 הענינים הבלתי-רצויים (לא
 53 רק ענינים הרעים), גם
 54 פדקות דקות. - בביאור ענין
 55 החסרונות הנמצאים "בדקות דקות"
 56 מכאן אדמו"ר מהורש"ב במאמר שם,
 57 שבתפלה מתבוננים באופן עבודה
 58 המלאכים בביטול גמור ("עומדים
 59 באימה" וכו') וכאשר משווה האדם
 60 עבודתו בערך לעבודת המלאכים, מגיע
 61 למסקנה שהוא עדיין מרוחק מאלקות.
 62 לסיכום, "כי תשא" כאשר משה רבינו
 63 ירומם את בני-ישראל, ויחזק את
 64 אמונתם עד שתאיר בפנימיות, על-ידי
 65 זה "לפקודיהם" יגרום זה 'חסרון' בכל
 66 הענינים הבלתי רצויים.
 67 (ב) וממשיך בהמאמר⁹ לבאר
 68 ממה שכתוב "זה יתנו גו'
 69 מתצית השקל בשקל הקדש
 70 עשרים גרה השקל" = ערכו של
 71 השקל השלם הוא עשרים גרה ()
 72 עשרים מעות), ומתצית השקל הזה
 73 יתנו תרומה לה'. אחר-כך כתוב:
 74 "העשיר לא ירבה והדל לא ימעט
 75 ממתצית השקל", דצריך להבין
 76 א. מהו ענין מתצית השקל
 77 דקא? ב. ולמה מודיע פמה
 78 הוא השקל השלם מאחר
 79 שצריכים לתת רק מתצית
 80 השקל? ג. ולמה בשעור זה
 81 שוים העני והעשיר? והענין
 82 הוא, דהנה מתצית השקל,
 83 עשר גרה, מורה על עשר
 84 כחות הנפש, דכל נפש מישאל יש בה עשר
 85 מישאל יש בה עשר
 86 בחינות, כנגד עשר ספירות
 87 עליונות שגשגתלשלו מהן¹⁰ -
 88 לצורך בריאת והנהגת העולמות בסדר מסודר נאצלו למעלה עשר ספירות

(7 שמואל-א כ, ית. 8) משלי כז, כא. (9) סה"מ עטר"ת ע' רעז ואילך. (10) תניא רפ"ג.

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם גו'

ביאור בדרך אפשר

1 עליונות [=כוחות אלוקים], ולזאת גם אצל האדם שנבאר "בצלם אלוקים"
 2 קיימות עשר בחינות שנשמה שנמשכו רישתלשלי' מהספירות העליונות. 'עשר
 3 בחינות' אלו שנשמה כוללות את המוחין (חכמה, בינה, דעת) והמידות
 4 (חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד ומלכות). וכענין זה פל
 5 הנשמות שוות (הן 'עשיר' הן 'עני'
 6 כמבואר (להלן), דכיןן
 7 שהספירות העליונות הם
 8 במקספר עשר, כלשון הספר
 9 'יצירה': עשר ולא תשע, עשר
 10 ולא אחד עשר¹¹, הנה גם
 11 בכל נשמה מישראל יש עשר
 12 בחינות, והינו, מבואר בקבלה
 13 שקיימים חילוקי מדרגות שנשמות:
 14 ישנם 'נשמות דאצילות' (עולם העליון
 15 ביותר) שגם כמו שירדו למטה נקל
 16 להם להרגיש אלקות כבעולם
 17 האצילות, וישנם נשמות נמוכות יותר,
 18 עד לנשמות של עולם העשי'. אך
 19 במנין עשר כוחות אלו כל ישראל
 20 שווים, שגם נשמה נמוכה שהיא
 21 מבחינת נפש דנפש דעשיה¹²
 22 "שהיא מדריגה התחתונה שבקדושת
 23 העשי'" (תניא). עולם העשי' הוא
 24 עולם התחתון ביותר, וכן דרגת נפש
 25 היא המדרגה הנמוכה ביותר. 'נפש'
 26 עצמה - קיימות ג' מדריגות: נפש'
 27 (דרגה הקשורה עם עשי' בפועל) 'רוח'
 28 (דרגה הקשורה עם המידות שלכל)
 29 'נשמה' (דרגה הקשורה עם כוח
 30 השכל), הרי גם נפש נמוכה זו שמגיעה
 31 מסוף דרגת העשי' - 'עני' - יש בה
 32 לא פחות מעשר בחינות, וגם
 33 נשמה גבוהה - 'עשיר' - נשמה
 34 דאצילות [=עולם העליון ביותר]
 35 יש בה לא יותר מעשר
 36 בחינות. והתפרש ביניהם
 37 הוא, שהעשר בחינות עצמם
 38 הם במדרגות שונות, שהרי
 39 אינה דומה מדרגת העשר
 40 פחות שבנפש דנפש דעשיה
 41 למדרגת העשר פחות דנשמה
 42 דאצילות, ועד שאין ערוך

ביאור בדרך אפשר

ביניהם, שלכן נקראים עני ועשיר. ומפל-מקום, כל בני
 ישראל שוים בכף שיש לכל אחד עשר כחות, והעבודה
 היא שכל אחד צריך לתן את העשר כחות שלו, והינו,
 שאף שיש מי שהעשר כחות שלו הם במדרגה נעלית ויש
 מי שהעשר כחות שלו הם
 במדרגה תחתונה, מפל-
 מקום, אין הקב"ה מבקש
 אלא לפי כחן¹³, ודורש מפל
 אחד לתן את העשר כחות
 שלו. אמנם, מה שפל אחד
 מישראל נותן את העשר
 כחות שלו, הרי זה רק
 מחצית השקל. אף על-ידי
 זה שפל אחד מישראל נותן
 את המחצית שלו, היינו
 שמוסר את כל כחותיו
 לאלקות, אזי נותנים לו
 מלמעלה את המחצית
 השניה. לסיכום, פנימיות הכוונה
 בנתינת 'מחצית השקל', 'עשר גרה'
 היא שהאדם יעבוד את ה' בכל עשר
 כוחות נפשו. הסיבה שנאמר בפסוק גם
 ערכו של השקל השלם, 'עשרים גרה'
 - כיוון שכאשר האדם נותן את
 'המחצית' שלו (עשר כוחות נפשו,
 'עשר גרה'), נותנים לו מלמעלה
 המחצית השניה (וביחד יש לו 'עשרים
 גרה'), להלן יתבאר עניין הכוחות
 המיוחדים הניתנים מלמעלה כאשר
 האדם עובד עבודתו כפי יכולתו.
 ג) ובאור הענין, דהנה פתיב
 [=כתוב¹⁴]: עבדו את הו'
 בשמחה, שזהו צווי לכל
 אחד מישראל שתהיה
 עבודתו בשמחה, וענין
 השמחה הוא יסוד בעבודה,
 וכמו שכתב הרמב"ם בסוף
 הלכות לולב¹⁵ שהשמחה
 שישמח אדם בעשיית המצוה
 ובאהבת האל שצוה בהן
 עבודה גדולה [=חשובה] היא,
 וכל המונע עצמו משמחה זו

(11) ספר יצירה פ"א מ"ד. (12) ראה תניא פי"ה. (13) במדב"ר פי"ב, ג. תנחומא נשא יא. (14) תהלים ק, ב. (15) פ"ח הט"ו.
 (16) תבוא כח, מז.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ראוי להפריע ממנו [=ראוי הוא להעניש ח"ן], כמו שנאמר בקלות
 2 שבפרשת התוכחה¹⁶: תחת אשר לא עבדת את הוי' אלקיך
 3 בשמחה ובטוב לבב, והינני, שאפלו פאשר יש אצלו ענין
 4 העבודה, וחסר רק ענין השמחה, מגיע לו ענין חמור
 5 ביותר פאלו לא הנה פללות
 6 ענין העבודה, שזהו לפי
 7 שהשמחה היא יסוד בעבודה.
 8 אמנם, על-פי-זה צריך להבין
 9 מה שכתוב¹⁷ שמחו צדיקים
 10 בהוי', דמשמע שענין
 11 השמחה שיהי לצדיקים
 12 דוקא?
 13 אך הענין הוא, היש ב'
 14 בחינות שמחה. דהנה, פללות
 15 ענין השמחה היא העבודה
 16 שמצד האהבה - כמו כאשר
 17 יבקש ממנו חברו הטוב עזרה, ימלא
 18 הוא מבוקשו בשמחה רבה. שמחה זו
 19 מגיעה מפני האהבה, ובענין
 20 האהבה מצינו ב' בחינות. יש
 21 אהבה שהיא על-פי טעם
 22 ודעת, היינו, שפאשר מתבונן
 23 בענין שכר מצוה מצוה¹⁸ -
 24 "מצוה" היא מלשון צוותא והיבור.
 25 והעושה מצוה מתחבר עם העצמות
 26 ברוך-הוא, שהוא המצוה את הציווי
 27 ההוא. וזהו שכר מצוה מצוה, דזה מה
 28 שנתחבר עם עצמות אור-אין-סוף
 29 מצוה הציווי, זהו שכרו". (היום יום ח'
 30 חשוך). וכאשר מתבונן בכך, אצי
 31 מרגיש את היקר והחשיבות
 32 דתורה ומצוות, ועל-ידי-זה
 33 נעשית עבודתו בשמחה.
 34 וענין זה שיהי לכל ישראל,
 35 שצריך להרגיש את היקר
 36 והחשיבות דתורה ומצוות,
 37 ומצד זה צריכה להיות
 38 עבודתו בשמחה, וכאשר
 39 חסר בשמחה, אין זה חסרון
 40 בפרט מסים בלבד, אלא זה
 41 מורה שחסר אצלו כל הרגש

היקר והחשיבות דתורה ומצוות. אמנם כל זה הוא ענין
 האהבה שעל-פי טעם ודעת - אהבה ושמחה זו באה כתוצאה
 מהתבוננות, וכאה יחד עם מילוי רצונו האישי להתקרב לקדוש-ברוך-הוא.
 אך יש אהבה שלמעלה מטעם ודעת, שאהבה זו אינה כמו
 האהבה שעל-פי טעם ודעת
 שבהכרח שיש בה מבקש
 (רצונו האישי לדבקה בו יתברך),
 אלא אהבה זו היא בלי
 מבקש, פיאם כמו שכתוב
 בתנ"א¹⁹ בענין בני עליה²⁰ -
 בגמרא (מסכת סוכה) נמנו שתי
 מדרגות כלליות בצדיקים. א. צדיקים
 הרבים שבכל הדורות, עליהם אמרו:
 "תמניסר אלפי צדיקי קיימי קמיה
 הקדוש-ברוך הוא" [=שמונה עשר
 אלף צדיקים עומדים לפני הקדוש-
 ברוך-הוא]. ב. מדרגת 'בני עליה'
 עליהם אמר רבי-שמעון-בן-יוחאי
 "ראיתי בני עליה והם מועטים",
 שנקראים 'בני עליה' מפני שכל
 עבודתם היא, לא לצורך עצמם -
 מבוקשם - אלא לצורך העליון:
 שעבודתם היא לא כדי
 לדבקה בו בלבד לריות
 צמאון נפשו הצמאה לה,
 אלא כדי-פרשו בתקונים (תיקוני
 זוהר)²¹ את דברי חז"ל: איזהו
 חסיד המתחסד עם קונו, עם
 קן דיליה [=מלשון קן ציפור]
 'חסיד' הבטל לגמרי לקדוש-ברוך-הוא,
 אין לו רצון עצמי, אלא כל עבודתו
 בקיום התורה ומצוות היא כמו לעשות
 חסד' עם קונו, לעשות לו יתברך משכן
 ('קו') בעולם-הזה, ליתדא
 קודשא-ברוך-הוא ושכינתיה
 בתחתונים - על-ידי קיום המצוות
 ממשיכים 'מייחדים' - 'מחברים' את
 הקדוש-ברוך-הוא עם שכינתו
 שבעולמות התחתונים. ועל-זה
 נאמר שמחו צדיקים בהוי',
 שזוהי השמחה שמצד

(17) תהלים צז, יב. (18) אבות פ"ד מ"ב. וראה תניא פל"ז. פל"ט. (19) פ"י. (20) סוכה מה, ב. (21) בהקדמה (א, סע"ב).

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם גו'

ביאור בדרך אפשר

1 האהבה שלמעלה מטעם ודעת, שאינה שייכת לכל בני
 2 ישראל, אלא לצדיקים בלבד, ובאה בכחינת מתנה
 3 מלמעלה כמו שנאמר "עבודת מתנה אתן את כהונתכם" 'מתנה' זו ניתנת
 4 מלמעלה לצדיקים לאחר שעבדו עבודתם באופן הרגיל, על-פי טעם ודעת,
 5 זוכים הם להגיע לאהבת ה' באופן
 6 הנשגב ביותר: 'אהבה שלמעלה מטעם
 7 ודעת'.
 8 ויש לומר בדרך-אפשר,
 9 שזהו גם הענין דשוייתי ה'
 10 לנגדי תמיד²², כפרוש
 11 הפעל-שם-טוב (בספר צואת
 12 הריב²³ שהוא "לקוטי אמרותיו
 13 הטהורות" של הבעש"ט) שוייתי
 14 לשון השתוות, היינו, שכל
 15 הענינים (כל המאורעות שקורים לו:
 16 "בין משבחים [אותו] או מבזין אותו,
 17 וכן בכל שאר הדברים, כן בכל
 18 האכילות בין שאוכל מעדנים בין
 19 שאוכל שאר דברים") צריכים
 20 להיות בהשתוות אצל האדם,
 21 כיון שהנו' הוא לנגדי תמיד
 22 וכל כונתו היא רק לשם שמים ואינו
 23 תושב על עצמו לכן יתייחס באופן
 24 שווה לכל הענינים, שענין זה
 25 הוא מצד העבודה שלמעלה
 26 מטעם ודעת, כי, באשר
 27 העבודה היא על-פי טעם
 28 ודעת, יש לו איזה מבקש,
 29 ובמילא אין אצלו ענין של
 30 השתוות, אבל באשר
 31 העבודה היא למעלה מטעם
 32 ודעת, בלי שום מבקש, אזי
 33 כל הענינים אצלו הם
 34 בהשתוות. ומצד זה נעשית
 35 העבודה באופן של מסירת
 36 נפש, כיון שלא נוגע לו שום
 37 דבר (שום מבקש), מלבד
 38 מלוי רצון העליון.
 39 ועל-פי-זה יוכן ענין מחצית
 40 השקל השנייה לאחר שהאדם נתן
 41 מחצית השקל (עשר כחות נפשו, כנ"ל)
 42 משלימים לו מלמעלה "מחצית
 43 השקל", שלאחר שהאדם
 44 עובד עבודתו בעשר הכחות

ביאור בדרך אפשר

45 (מחצית השקל) שלו בעבודה שעל-פי טעם ודעת, אזי
 46 נותנים לו מלמעלה בדרך מתנה את המחצית השנייה,
 47 היינו, שמגיע להעלוי דשמחו צדיקים בהנו', שהוא ענין
 48 האהבה והשמחה שבעבודה שלמעלה מטעם ודעת. והרי
 49 כתיב²⁴ ועמדו כלם צדיקים,
 50 שיכולים לבוא לזה על-ידי
 51 האהבה והשמחה שבעבודה
 52 שעל-פי טעם ודעת, שעל-
 53 ידי-זה נותנים מלמעלה את
 54 האהבה והשמחה העליונה.
 55 וזהו גם החלוק שבין ב'
 56 חצאי השקל, שמחצית
 57 השקל הראשונה, שכל אחד
 58 נותן את העשר כחות שלו,
 59 יש בה חלוקים בין עני
 60 לעשיר (כנ"ל שה'עני' נשמתו
 61 קשורה עם עולם העשיה, והעשיר'
 62 נשמתו היא 'עשמה דאצילות') ולכן
 63 נאמר בפסוק: "העשיר לא ירבה והדל
 64 לא ימעט" כיוון שבאופן עבודה זו
 65 קיימים הן עשירים והן עניים, אבל
 66 מחצית השקל השנייה,
 67 שלמעלה מטעם ודעת, הרי
 68 זה ענין של עשירות. לסיכום,
 69 שני מיני שמחה הם: שמחה הבאה
 70 מצד אהבה על-פי טעם ודעת, והיא
 71 שייכת לכל אחד מישראל. שמחה
 72 הבאה מצד אהבה שלמעלה מטעם
 73 ודעת, והיא שייכת רק לצדיקים, וניתנת
 74 מלמעלה על-ידי הקדמת עבודתו
 75 בטעם-ודעת.
 76 (ד) וזהו כי תשא את ראש בני
 77 ישראל לפקודיהם גו' זה
 78 יתנו גו' מחצית השקל גו',
 79 היינו, שהתחלת כל הענינים
 80 היא מהנשיאות-ראש שפועל
 81 משה (תשא' מלשון 'הרמה'), ולא

1 שלמעלה מטעם ודעת, שאינה שייכת לכל בני
 2 ישראל, אלא לצדיקים בלבד, ובאה בכחינת
 3 מתנה מלמעלה.
 4 ויש לומר בדרך-אפשר, שזהו גם הענין
 5 דשוייתי ה' לנגדי תמיד²², כפרוש הפעל-
 6 שם-טוב (בצואת הריב²³) שוייתי לשון
 7 השתוות, היינו, שכל הענינים צריכים להיות
 8 בהשתוות אצל האדם, כיון שהנו' הוא לנגדי
 9 תמיד, שענין זה הוא מצד העבודה שלמעלה
 10 מטעם ודעת, כי, באשר העבודה היא על-פי
 11 טעם ודעת, יש לו איזה מבקש, ובמילא אין
 12 אצלו ענין של השתוות, אבל באשר העבודה
 13 היא למעלה מטעם ודעת, בלי שום מבקש, אזי
 14 כל הענינים אצלו הם בהשתוות. ומצד זה
 15 נעשית העבודה באופן של מסירת נפש, כיון
 16 שלא נוגע לו שום דבר (שום מבקש), מלבד
 17 מלוי רצון העליון.
 18 ועל-פי-זה יוכן ענין מחצית השקל השנייה,
 19 שלאחר שהאדם עובד עבודתו
 20 בעשר הכחות (מחצית השקל) שלו בעבודה
 21 שעל-פי טעם ודעת, אזי נותנים לו מלמעלה
 22 בדרך מתנה את המחצית השנייה, היינו, שמגיע
 23 להעלוי דשמחו צדיקים בהנו', שהוא ענין
 24 האהבה והשמחה שבעבודה שלמעלה מטעם
 25 ודעת. והרי כתיב²⁴ ועמדו כלם צדיקים,
 26 שיכולים לבוא לזה על-ידי האהבה והשמחה
 27 שבעבודה שעל-פי טעם ודעת, שעל-ידי-זה
 28 נותנים מלמעלה את האהבה והשמחה העליונה.
 29 וזהו גם החלוק שבין ב' חצאי השקל, שמחצית
 30 השקל הראשונה, שכל אחד נותן את העשר כחות
 31 שלו, יש בה חלוקים בין עני לעשיר (כנ"ל), אבל
 32 מחצית השקל השנייה, שלמעלה מטעם ודעת, הרי זה
 33 ענין של עשירות.

(22) תהלים טז, ה. (23) סימן ב' (הוצאת קה"ת ע' א). (24) ישעי' ס, כא.

שבת פרשת תשא, שושן פורים קטן, ה'תשי"ז

ביאור בדרך אפשר

1 רק בדרור של משה, אלא כן הוא בכל דור ודור כמו שכתוב בזה:
 2 אַתְּפֹשֵׁטוּתָא דְמֹשֶׁה בְּכָל דְרָא וְדָרָא²⁵ וְהַתְּפֹשֵׁטוּת (ניצוץ מנשמתו)
 3 של משה קיימת בכל דור ודור, שְׁמִמְשִׁיף אֶת הָאֲמוּנָה בְּפִנְיֵימִיּוּת,
 4 וְעַל-יְדֵי-זֶה גַעֲשֶׂה לְפַקוּדֵיהֶם (בטויל העניינים הבלתי-
 5 רצויים), וְכֵן הֵעֲנִין דָּזָה יִתְּנוּ
 6 גו' מְחֻצִית הַשָּׁקֶל, נְתִיבַת
 7 מְחֻצִית הַשָּׁקֶל הַרְאֻשׁוּנָה
 8 (מְסִירַת פֶּל הַעֶשֶׂר כַּחוֹת
 9 לְאֵלְקוֹת), וְגַם מְחֻצִית הַשָּׁקֶל
 10 הַשְּׁנִיָּה שְׁבָאָה בְּדֶרֶךְ מִתְּנָה
 11 מְלַמְעֵלָה (עֲבוּדָה שְׁלֹמְעֵלָה
 12 מִטַּעַם וְדַעַת, עֲנִין הַחֲשׂוֹנוֹת
 13 וְהַעֲבוּדָה דְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ),
 14 שְׁלֹכֵן, הֵנָּה גַם עֲנִין זֶה
 15 (מְחֻצִית הַשָּׁקֶל הַשְּׁנִיָּה) שִׁיף
 16 לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
 17 שְׁהָרִי מֹשֶׁה הוּא הַרוּעָה דְּכָל
 18 אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט
 19 בְּנוֹגַע לְחֲסִידִים, שְׁלֵהִיּוֹתָם
 20 קְשׁוּרִים בְּקָרוֹב יוֹתֵר לְמֹשֶׁה
 21 שְׁבִדוֹרְנֵו, כ"ק מו"ח
 22 אֲדָמוּר, הָרִי זֶה צְרִיף לְעוֹרֵר
 23 אוֹתָם עוֹד יוֹתֵר שִׁיְהִיָּה אֲצֵלָם
 24 עֲנִין הַחֲשׂוֹנוֹת וְעֲנִין הַעֲבוּדָה
 25 דְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ. לְסִיכּוֹם, "כִּי תִשָּׂא
 26 אֶת רֹאשׁ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל" מִשֶּׁה רִבִּינוּ
 27 מִמְשִׁיךְ בִּישְׂרָאֵל הָאֲמוּנָה בְּפִנְיֵימִיּוּת,
 28 וְעַל-יְדֵי-זֶה "לְפַקוּדֵיהֶם" בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל
 29 עוֹבְדִים אֶת ה' בְּשִׁלְמוֹת וּנְשִׁלְמוֹת כֹּל
 30 הַחֲסוּרוֹת, וְעוֹבְדוֹת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל הֵיא
 31 בְּעֶשֶׂר כּוֹחוֹת נֶפֶשׁ ("מְחֻצִית הַשָּׁקֶל")
 32 וּמִקְבָּלִים גַּם הַעֶשֶׂר כּוֹחוֹת מִלְּמַעְלָה
 33 הַנוֹתְנִים כּוֹחַ לְעוֹבְדוֹת ה' בְּמִסִּירוֹת
 34 נֶפֶשׁ.
 35 וַיֵּשׁ לֹמֵר שְׁבָאָמִירַת הַמֶּאֱמָר
 36 הַנַּ"ל עַל-יְדֵי אֲדָמוּר
 37 נִשְׁמַתוּ-עַדָּן בְּשִׁנַּת עֶטְרָת,
 38 נִמְשָׁף נְתִיבַת כַּח לְעֲבוּדָה
 39 שְׁלֹמְעֵלָה מִטַּעַם וְדַעַת
 40 (מְחֻצִית הַשָּׁקֶל הַשְּׁנִיָּה),
 41 וְהַמְשָׁכָה זֹו הִיָּתָה לֹא רַק עַל
 42 אוֹתוֹ הַזְּמַן, אֲלָא גַם עַל פֶּל
 43 הַזְּמַנִּים. וְלָכֵן, פֶּאֶשֶׁר כ"ק

ביאור בדרך אפשר

44 מו"ח אֲדָמוּר אָמַר אֶת הַמֶּאֱמָר 'דְּבִדּוֹר הַמִּתְחִיל' וְקָבַל
 45 הִיְהוּדִים בְּשִׁנַּת תְּרַפ"ז, הַמְיָסַד עַל הַמֶּאֱמָר 'דְּבִדּוֹר
 46 הַמִּתְחִיל' כִּי תִשָּׂא הַנַּ"ל, דְּבַר בְּמֶאֱמָר זֶה אוֹדוֹת עֲנִין
 47 הַמְסִירַת נֶפֶשׁ כְּפִי שְׁהִיָּה מִתְּאִים וְנִדְרָשׁ בְּזְמַן הַהוּא - לְמִרוֹת
 48 הַסַּכְנָה שֶׁהִיָּתָה כְּרוּכָה בְּאִמִּירַת מֵאֵמֵר
 49 זֶה בְּפּוֹמְבֵי וּבְפִרְסוֹם גְּדוֹל, דְּרֵשׁ בְּחֻזְקָה
 50 לְעִמּוֹד "בְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ בְּקִיּוֹם הַתּוֹרָה
 51 וְהַמְצוֹת בְּפּוֹעֵל" וּבִיְחִידוֹ עַל הַחִינוּךְ -
 52 מִבְּלִי לְהַתְּחַשֵּׁב עִם כָּל הַמְּנַגְדִּים.
 53 (בְּאוֹתָהּ שְׁנָה בִּט"ו לְחֹדֶשׁ סִיוֵן נִלְקַח
 54 לְמֵאֵסֵר). וְכִמוֹ כֵּן צְרִיף מֶאֱמָר
 55 זֶה לְעוֹרֵר וְלְפַעֵל עַל פֶּל
 56 הַזְּמַנִּים, אֲצֵל פֶּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
 57 וּבִפְרָט אֲצֵל חֲסִידִים, אֶת
 58 עֲנִין הַחֲשׂוֹנוֹת וְהַמְסִירוֹת
 59 נֶפֶשׁ, שְׁלֹא לְחֻשָּׁב אוֹדוֹת
 60 עֲצָמוֹ, אֲלָא לְהִיּוֹת מְסוּר
 61 וְנִתּוֹן לְרַצוֹן הַעֲלִיּוֹן בְּמִסִּירוֹת
 62 נֶפֶשׁ. וְכֹאֶשֶׁר פֶּל אֶחָד יְפַעֵל
 63 עֲנִין זֶה בְּעֲצָמוֹ, יִהְיֶה דִי בְּכַף
 64 (וּרְעַט מְעַן דְּעֶרְמִיט
 65 אֶפְקוּמְעַן), וְהִיָּנוּ, שְׁיִוְצָאִים
 66 יְדִי-חֻבָּה בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ
 67 בְּכַח, וְלֹא יִהְיֶה צְרִף
 68 בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ בְּפַעֵל.
 69 (ה) וַיֵּשׁ לְקַשֵּׁר זֶה עִם הַעֲנִין
 70 דְּפּוֹרִים קִטָּן (שְׁבוּ נֶאֱמָר
 71 הַמֶּאֱמָר 'דְּבִדּוֹר הַמִּתְחִיל'
 72 וְקָבַל הִיְהוּדִים הַנַּ"ל), שְׁבוּ
 73 מִדְּגַשׁ הַעֲנִין דְּטוֹב לֵב מִשְׁתָּה
 74 תְּמִיד²⁶ שִׁישְׁנֵם ב' דְּעוֹת אִם יֵשׁ

(25) תקו"ז תס"ט (קיב, א. קיד, א).

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם גו'

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 להרבות במשתה ושמחה בפורים קטן, והרמ"א מכריע, ש"ירכה קצת בסעודה
 2 כדי לצאת ידי המתמידים", ומסיים ומביא הפסוק: "וטוב לב משתה תמיד",
 3 ואיתא [=מובא] בגמרא על פסוק זה²⁷: טוב לב משתה תמיד
 4 זה שדעתו רחבה. והענין בזה, שפאשר דעתו רחבה,
 5 שהוא ענין בחינת עשירות
 6 שלמעלה מטעם ודעת, בלי 1 תמיד²⁶, ואיתא בגמרא²⁷ טוב לב משתה תמיד
 7 שום מבקש²⁸, אזי נעשה 2 זה שדעתו רחבה. והענין בזה, שפאשר דעתו
 8 ענין ההשפיות, ומצד ענין 3 רחבה, שהוא ענין בחינת עשירות שלמעלה
 9 ההשפיות הרי הוא תמיד 4 מטעם ודעת, בלי שום מבקש²⁸, אזי נעשה ענין
 10 בשמחה, שזהו טוב לב 5 ההשפיות, ומצד ענין ההשפיות הרי הוא תמיד
 6 בשמחה, שזהו טוב לב משתה תמיד. ועל-דרך-זה בנוגע לענין המסירות נפש, כמו שנתבאר לעיל שפאשר
 7 עומדים בתנועה של מסירות נפש, אזי מתבטלים כל המניעות ועכובים, ואין צורך במסירות נפש בפעל,
 8 כ-אם, טוב לב משתה תמיד, היינו, שתמיד, בכל הזמנים, יהיה טוב לב, פיין שעל-ידי העבודה דמסירות
 9 נפש יסירו את כל המניעות, וימשכו כל הענינים בטוב הנראה והנגלה.

(26) משלי טו, טו. וראה רמ"א סוף חלק או"ח. (27) ב"ב קמה, ב. (28) וענין זה הוא למעלה יותר ממשנת"ל (בהשיחה ס"ו (לקמן עמוד יג)) שדעת רחבה היינו שחושב (לא אודות גשמיות, אלא) אודות רוחניות כו' – שהרי עדיין יש בזה מבוקש, אלא שהמבוקש הוא רוחניות.

אגרות קודש

בי"ה, ט"ו אדר, ה'תשל"ב
 ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א גוי"נ

מו"ה אברהם אלי' ש"י אקסעלראַד

שלום וברכה!

בנועם ובשמחה קבלתי מכתבו אשר עלו הוא ובני ביתו שיחיו לארצנו הקדושה ת"ו. ויהי רצון שתהי' הסתדרותם בשעה טובה ומוצלחת בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בנוגע למקום דירתו וכו', ידועה דעתי אשר קדימה בזה לנחלת הר חב"ד, ורק באם אי אפשר, היינו שאין שם דירה וכו', אזי להתענין בנוגע לכפר חב"ד.

ויהי רצון מהשי"ת המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית שאיך שיחליטו יהי' בטוב.

בעת רצון ייקרא הפי"ע על הציון.

בברכה להסתדרות טובה ולבשורות טובות.